

Jong Vocaal Amersfoort

waar zangtalent tot bloei komt

Beleidsplan

april 2023

Inhoud

Introductie	3
Hoofdstuk 1: Missie en doelstellingen	4
1) Doelstellingen	4
Hoofdstuk 2: Artistiek-inhoudelijke opzet	5
1) Samenstelling koorschool	5
2) Leerlijnen per klas	5
3) Overgangsnormen	10
4) Stenvorming	11
Hoofdstuk 3: Organisatie	12
1) Muzikale organisatie	12
2) Bestuurlijke organisatie	13
Hoofdstuk 4: Marketing en communicatie	14
1) Externe uitingen	14
2) Ledenwerving	14
3) Koorzingen in de 21e eeuw	15
Hoofdstuk 5: Financieel	16

Introductie

Jong Vocaal Amersfoort komt voort uit een lange traditie van (klassieke) koorzang en de wens om die traditie ook in 21e eeuw te voeden en in stand te houden. Hierin speelt de muzikale opleiding van jonge talenten een cruciale rol. Door een gedegen opleiding en zorgvuldige ontplooiing van hun muzikaal talent kunnen jongvolwassenen doorstromen naar één van de zeer succesvolle studentenkoren die Nederland rijk is en vervolgens presteren op het niveau van top-amateurkoren, semi-professionele en professionele koren over de hele wereld. Bovendien geeft een dergelijke opleiding een goede basis voor die talenten die ervoor kiezen van zingen hun beroep te maken en zich aanmelden bij een conservatorium.

Nederland kent verschillende koorscholen met als doel jong zangtalent op te leiden en tot bloei te brengen, maar nog niet in Amersfoort en omgeving. Jong Vocaal Amersfoort heeft tot doel die regionale functie te vervullen en daarmee tegemoet te komen aan de vraag naar een gedegen kooropleiding in de regio en kwalitatief hoogstaande kinder- en jeugdkoren die inzetbaar zijn bij producties van professionele koren en orkesten in heel Nederland en daarbuiten.

Hoofdstuk 1: Missie en doelstellingen

Jong Vocaal Amersfoort (JVA) is een koorschool die kinderen en jongeren begeleidt bij het ontplooiën en tot bloei brengen van hun zangtalent. Hierbij staan kwaliteit en plezier in het zingen centraal.

1) Doelstellingen

- JVA is een instituut dat een kwalitatief hoogstaande muzikale opleiding verzorgt en is zodoende een koorschool.
- Uit de kooropleidingen van JVA komen meerdere kinder- en jeugdkoren voort die fungeren als statussymbool voor Nederland, Amersfoort en omstreken. JVA is een bekend gezicht in het artistieke en culturele milieu van Amersfoort.
- JVA is een verrijking voor de Amersfoortse kunst en cultuur en draagt bij aan het aanleveren van jongvolwassen koorzangers voor de Amersfoortse koren.
- De opleiding binnen JVA heeft een concertkoor en solisten die hebben leren musiceren en zingen op een dusdanig hoog niveau dat zij inzetbaar zijn bij producties van professionele koren en orkesten in heel Nederland en eventueel daarbuiten en daarbij voldoet aan de kwalitatieve eisen van ensembles op topniveau.
- JVA heeft een goed functionerend concertkoor dat minstens 10 – 20 concerten per jaar geeft.
- Het koor heeft een rijke schat aan repertoire, met afwisseling in stijl, periode, taal en moeilijkheidsgraad.
- JVA heeft een goede samenwerking met de ensembles in Amersfoort en omgeving, culturele instellingen, bedrijven en politieke instanties.
- Alle kinderen zijn welkom om lid te worden van JVA; er is geen auditie aan verbonden.
- Binnen het koor is er een bloeiend verenigingsleven, waarin de leden zich gewaardeerd voelen en met veel plezier komen zingen.
- JVA is een kinderkoor van nu, gaat mee met de tijd, sluit aan bij recente ontwikkelingen en draagt door het uitdragen van kunst aan kinderen en jongeren een steentje bij aan een betere maatschappij.

Hoofdstuk 2: Artistiek-inhoudelijke opzet

1) Samenstelling koorschool

De koorschool bestaat uit verschillende klassen. Deze zijn methodisch/didactisch opgebouwd; een ontwikkelingsgericht traject waarmee een goede muzikale en vocaal-technische basis wordt gelegd. De indeling van de leden is op basis van niveau, wat tot stand komt door een combinatie van drie elementen:

1. Vocaal-technisch niveau
2. Muzikaal begrip en solfège-niveau
3. Gedrag en attitude

De verschillende klassen zijn als volgt opgebouwd:

- A-klas:
- B-klas
- C-Klas
- Concertkoor
- Soloklas
- Overgangsklas/cambiataklas
- T/B-klas

JVA is een SSA(TB)-koor in de leeftijd van 5 tot 30 jaar, dat zich voornamelijk richt op het klassieke repertoire van alle tijden.

2) Leerlijnen per klas

A-klas

In de A-klas leren kinderen in de leeftijd van 4 tot 7 jaar spelenderwijs een grote hoeveelheid eenvoudige liedjes aan. Door veel muziekspelletjes te doen met beweging kunnen kinderen hun energie kwijt en leren ze tegelijkertijd ritmische basisvaardigheden die aansluiten op de muziek die ze aan het zingen zijn. Op die manier leren de kinderen al doende de belangrijke muzikale basiselementen te ervaren. Aansluitend op hoe kinderen hun moedertaal leren spreken door het eerst veel te doen en te spreken en pas later te leren hoe dat benoemd en

geschreven wordt, zo leren kinderen bij JVA ook de muzikale taal door te ervaren en te doen, alvorens het benoemen en uitleggen van het notenschrift.

Tevens wordt er in de opleidingsklassen een basis gelegd voor de juiste discipline en lichaamshouding bij het zingen. Kinderen leren vanaf het begin om hun stem op een goede en gezonde manier te gebruiken en leggen in de opleidingsklas al een vocaal-technische basis om mee verder te kunnen in de volgende klassen.

De volgende elementen komen in de lessen aan de orde:

- elementaire kennis notenschrift
- handzingen
- ritmetaal
- solmisatie aan de hand van spelletjes en gehooroefeningen
- repertoire gericht op vocaal-technische doelen
- repertoire gericht op het leren houden van een muzikale puls
- repertoire gericht op muzikaal begrip en muzikale vormen
- repertoire gericht op motivatie en plezier
- repertoire gericht op eenvoudige liedjes in vreemde talen
- leren zingen met de kopstem
- repertoire gericht op eenvoudige canons die zelfstandigheid stimuleren.
- begrip voor een goede houding van het lichaam
- ademgebruik leren controleren, legato als uitgangspunt

B-klas

De B-klas is een overgangperiode waarin leerlingen van 7 tot 9 jaar worden klaargestoomd voor de C-klas. Het vocaal-technische aspect wordt aanzienlijk uitgebreid en de aandacht voor klank en zuiverheid wordt veel belangrijker. Het legato zingen als ademtechnische basis komt veelvuldig terug in het repertoire. Het noten leren lezen wordt nu een belangrijker onderwerp, altijd gekoppeld aan het repertoire waarmee de kinderen in de les bezig zijn. Het zingen van vreemde talen wordt een groter onderwerp en daarmee wordt in de B-klas eenvoudige volksmuziek uit de hele wereld de basis van het repertoire. Ook wordt er een begin gemaakt met eenvoudige literatuur en eenvoudige meerstemmigheid.

De volgende elementen komen in de lessen aan de orde:

- het leren van het notenschrift
- meerstemmig handzingen
- uitbreiding van de ritmetaal
- van blad zingen aan de hand van do-re-mi
- complexere muzikale spelletjes
- repertoire gericht op vreemde talen en eenvoudige volksmuziek uit alle landen
- repertoire gericht op eenvoudige literatuur en eenvoudige tweestemmigheid
- repertoire dat aansluit op de muziektheorie die in de les wordt behandeld
- repertoire gericht op complexere canons
- zangtechniek wordt uitgebreid en er wordt gewerkt aan meer vocale beheersing
- zangtechniek gericht op goede klinkervorming
- zangtechniek gericht op resonans en een goede kopstembeheersing
- ademgebruik met legato als uitgangspunt is geïntegreerd
- een goede, geconcentreerde lichaamshouding is vanzelfsprekend
- het leren van de Matthäus-Passion en voor het eerst hieraan deelnemen
- voor het eerst deelnemen aan de concerten samen met het C-koor

C-klas

In de C-klas zijn de kinderen in hun meest glorieuze periode. Zij zijn dan tussen de 9 en 15 jaar, afhankelijk van het moment van de stemwisseling. In de C-klas wordt literatuur gezongen geschreven door de grote componisten van alle tijden. De C-klas verzorgt ook de meeste concerten. Meerstemmigheid tot SSAA wordt normaal. De C-klas werkt samen met de T/B-klas en zingt dus ook SATB-literatuur. De C-klas zingt één keer per jaar met orkest. De C-klas geeft de belangrijkste concerten in het jaar, namelijk de MP's, de kerstconcerten, het zomerconcert en de concertreis. In de C-klas wordt op vocaal-technisch niveau het beste eruit gehaald. Deze kinderen hebben een voorbeeldfunctie voor alle jongere groepen en stralen uit wat het visitekaartje van het koor moet zijn.

De volgende elementen komen in de lessen aan de orde:

- vocaal-technisch niveau zo hoog mogelijk
- snel in kunnen studeren van repertoire

- repertoire gericht op de bestaande literatuur van alle tijden, stijlen en landen
- repertoire gericht op meerstemmigheid tot SSAA
- kennis muzikale begrippen wordt zeer uitgebreid
- stijl- en periodekennis is een belangrijk leerelement
- repetitiediscipline is zoals het hoort
- kinderen uit het C-koor kunnen worden toegelaten tot de soloklas

Concertkoor

Het concertkoor wordt ingezet voor belangrijke concerten en producties. Het concertkoor functioneert als een lege kaartenbak. Uit het gehele JVA kunnen kinderen worden geselecteerd die mogen deelnemen aan een bepaalde productie. Deze producties betreffen de concerten waarbij het koor deelneemt aan prestigieuze en bijzondere concerten en voor belangrijke uitkoop door professionele ensembles. Voor iedere productie die gedaan wordt door het concertkoor is de kaartenbak weer opnieuw leeg. Afhankelijk van de specifieke aard en het niveau van de productie worden kinderen geselecteerd. Voor deelname aan het concertkoor is volledige beschikbaarheid, een hard-willen-werken-mentaliteit en betrouwbaarheid van de kinderen en hun ouders een voorwaarde.

Soloklas

Kinderen die dat graag willen kunnen worden toegelaten in de soloklas. Toelating tot de soloklas moet worden goedgekeurd door de vocal-coach en de dirigent. In de soloklas worden kinderen opgeleid tot solisten binnen het koor, maar ook voor solo's die bestemd zijn voor inkoop door koren en orkesten van buitenaf. Het niveau van solisten moet beduidend hoger zijn dan dat van het gemiddelde koorlid, zodat solisten een voorbeeldfunctie krijgen naar het gehele koor toe. Solo zingen is nooit een verplichting; kinderen hebben het recht om het liefst in een groep te functioneren.

In de soloklas wordt gewerkt aan:

- vocaal technische precisie
- presentatie
- solo's voor de concerten van het JVA
- solo's voor inkoop

- moeilijker repertoire met extra uitdaging
- het functioneren in een klein ensemble met maar een paar kinderen per stemgroep (denk aan 'die Zauberflöte')

Cambiattaklas

Voor de jongens die in de stemwisseling zitten, de zogenaamde Cambiattastem, is persoonlijke aandacht van groot belang. Als jongens hun prachtige sopraanstem kwijtraken is dat alsof ze een deel van hun ziel verliezen en daarmee een heel emotionele gebeurtenis. Dat valt samen met de al zo ingewikkelde hormonale processen die zich in het lichaam afspelen op die leeftijd. Daarom is er een aparte klas die zich speciaal richt op deze labiele periode van de jongensstem. Dit is de periode dat de kans dat jongens afhaken het allergrootst is en dat terwijl deze jongens vaak een heel goede muzikale basis hebben en ze zeer goed in te zetten zijn bij de T/B-klas in ongeveer een jaar tijd.

Voor deze periode is er apart repertoire waaraan wordt gewerkt tijdens de les. Verder zingen deze jongens gewoon mee in het koor bij de altten, tenoren of bassen. Dit kan iedere week anders zijn, afhankelijk van hun stem op dat moment.

In de Cambiattaklas wordt gewerkt aan:

- het met elkaar verwerken van de emoties die bij het verlies van de sopraanstem horen
- het leren zingen in de nieuwe mannenstem
- het zingen van specifiek op cambiata-stemmen gericht repertoire

T/B-klas

Na de stemwisseling komen jongens in de T/B-klas. De T/B-klas werkt aan het ontwikkelen van een mooie en solide mannenstem; zij vormen de basis van het SATB-koor. Deze klas moet extra worden gemotiveerd om bij het koor te blijven en daarom werken zij ook aan hun eigen repertoire wat ook jazz- en popmuziek en wereldmuziek behelst. In deze leeftijd waarin de jongens op zoek zijn naar hun identiteit zijn ze ook onzeker over hun eigen stem en of zingen wel 'cool' genoeg is. Gezelligheid, vriendschap en plezier is voor hen de belangrijkste drijfveer om te blijven komen. Naarmate ze meer zelfvertrouwen in hun eigen

stem krijgen, ze zich minder gaan aantrekken wat hun omgeving ervan vindt, wordt de muziek voor hen weer belangrijk. Tegelijkertijd hebben deze jonge mannen vele emotionele en waardevolle herinneringen aan JVA waardoor ze zeer betrokken en trouw kunnen zijn. De T/B-klas heeft een heel erg belangrijke voorbeeldfunctie naar de jongere jongens toe. Veel jongens kijken naar hen op en willen later ook zo goed worden als de T/B.

Bij de T/B-klas wordt gewerkt aan:

- het ontwikkelen van een mooie mannenstem
- plezier en presentatie van de gezongen muziek
- eigen inbreng om zelfstandigheid te stimuleren
- eigen repertoire gericht op jazz, pop-, wereld- en filmmuziek
- de T/B hebben ook hun eigen concertjes door het jaar heen

3) Overgangsnormen

Om over te gaan naar een volgende klas moet de leerling een overgangstest doen. Deze test wordt afgenomen in het bijzijn van de vocal-coach en een bestuurslid. In de test wordt de leerling overhoord en wordt er steekproefsgewijs getest wat de leerling allemaal beheerst uit het behandelde lesmateriaal. De test wordt met de betreffende kinderen goed voorbereid. De test kan resulteren in drie mogelijkheden:

1. De test is gehaald, het kind mag door naar de volgende klas.
2. De test is niet gehaald, het kind blijft nog in dezelfde klas.
3. De test is niet gehaald, een half jaar later krijgt het kind een herkansing.

De test behelst de volgende elementen:

- het laten zien van een correcte en ontspannen lichaamshouding
- het laten horen van verschillende vocalises
- het voordragen van een stukje tekst (gesproken)
- het doen van een kleine gehoorstest
- een klein stukje van blad zingen
- een klein stukje ritme van blad tikken
- het laten horen van een stukje uit het koorrepertoire
- het zingen van een lied ingestudeerd bij stemvorming

4) Stemvorming

Individuele stemvorming is cruciaal voor de kwaliteit van de individuele stem. In de grotere koren van JVA is het onmogelijk om individuele ontwikkeling en/of individuele problematiek gericht aan te pakken. De belangen van de dirigent zijn te allen tijde belangen voor de kwaliteit van de groep. Een dirigent is bezig met koorklank, een naderend concert of een methodische leerproces. Daarom is individuele stemvorming zo'n grote winst voor de kwaliteit van het koor.

De zangpedagoog kan extern, buiten de belangen van de dirigent om, objectief werken aan de ontwikkeling van de persoonlijke stem en presentatie van de leerling. Daardoor voelt ook ieder kind zich persoonlijk gezien en voelt het zich meer gewaardeerd en serieus genomen. Door middel van het studeren van sololiederen kan de zangpedagoog ervoor zorgen dat de leerling meer vertrouwen krijgt in zichzelf, zijn of haar eigen stem en muzikaliteit. Daarnaast wordt de leerling in het koor zelfstandiger bij het instuderen van het koorrepertoire en zal zich minder afhankelijk opstellen van zijn medekoorleden. Voor de persoonlijke ontwikkeling van iedere individu zijn de stemvormingslessen daarom een grote verrijking.

Hoofdstuk 3: Organisatie

Een goede koorschoolorganisatie steunt op twee belangrijke pijlers: de vakinhoudelijke, muzikale organisatie en de zakelijke, organisatorische organisatie.

1) Muzikale organisatie

In alle succesvolle koorscholen met een vergelijkbare doelstelling als die van JVA, bestaat de vakinhoudelijke, muzikale organisatie in de kern uit een 'triangel' van drie rollen. Zo ook bij JVA.

De dirigent(en)/koorleider(s)

In de koorrepetitie leren de kinderen samen zingen, samenwerken en naar elkaar luisteren. Er wordt gewerkt aan stijlkennis, samenklank, intonatie, ritmische gelijkheid, concentratie, focus en discipline. De dirigent is verantwoordelijk voor de behaalde artistieke eindresultaten van de optredens. Tevens denkt hij of zij samen met het muzikale team na over de leerlijnen en langetermijndoelen over meerdere jaren heen. De dirigent heeft overzicht over de ontwikkeling van alle kinderen en ziet elk van hen als een individu met een eigen ontwikkelingsproces en leerlijn. De dirigent heeft de leiding over de wekelijkse koorrepetities. In de repetities wordt gewerkt aan de koorklank, de in te studeren stukken en de muzikale vaardigheden die nodig zijn om op een hoog niveau samen te zingen.

De vocal coach

In de zangles worden de kinderen betere zangers en zangeressen. De vocal coach geeft zanglessen aan alle kinderen vanaf de B-klas en hoger. De lessen zijn bedoeld om specifiek te kunnen werken aan de zangtechniek van het individu. De kinderen krijgen heel gericht aanwijzing op hun eigen niveau en de vocal coach kan doelgericht werken aan de specifieke technische onderwerpen die het desbetreffende kind op dat moment moet verbeteren. In de koorrepetitie is er geen tijd en mogelijkheid om lang stil te staan bij de technische problemen van het individu. De kinderen werken in de zangles aan lastige passages uit het koorrepertoire en solo-liedrepertoire waardoor ze hun steviger in hun schoenen staan, zelfstandiger kunnen functioneren en meer zelfvertrouwen krijgen in hun stem. Deze kwaliteiten nemen ze automatisch ook mee in de koorrepetitie.

De solfègedocent

In de solfègeles worden de kinderen een beter musicus. Met behulp van de gekozen lesmethodiek werkt de solfègedocent aan de muzikale vaardigheden van de kinderen. Het ontwikkelen van gevoel voor ritme en puls, het leren luisteren met precisie, het ontwikkelen van het muzikale gehoor voor samenklanken, intonatie en harmonische context. Het leren omgaan met notenschrift met als doel om gemakkelijk muziek van blad te kunnen zingen. Verder staat in de les centraal dat de kinderen opdrachten doen met complexe meervoudige hersenactiviteiten waardoor ze cruciale vaardigheden opdoen om op hoog niveau te kunnen musiceren.

Naast deze drie kernrollen kan het muzikale team naar behoefte worden aangevuld met ondersteunende functies. Een van de belangrijkste ondersteunende rollen is die van de pianist of organist.

De pianist/organist

Van de pianist/organist leren de kinderen hun manier van zingen aan te passen aan de begeleiding. De pianist/organist is de vaste begeleider van het koor die een ondersteunende functie heeft en vanachter het instrument processen kan vereenvoudigen of muzikaal kan sturen. Doordat de vaste begeleider de kinderen kent en weet wat hun sterke en zwakke punten zijn kan hij of zij makkelijk inspelen en flexibel reageren op wat er in een concertsituatie gebeurt.

2) Bestuurlijke organisatie

De bestuurlijke rollen zijn onderverdeeld in drie functies die minimaal nodig zijn voor een stabiele bestuurlijke organisatie. Dit zijn de voorzitter, secretaris en penningmeester. Bij het groeien van de koorschool zal echter de behoefte ontstaan om ook op bestuurlijk vlak aparte bestuurders aan te trekken voor specifieke rollen en taken.

Hoofdstuk 4: Marketing en communicatie

De marketing en communicatie zal zich in de opstartfase met name richten op het ontwikkelen van alle externe uitingen en de ledenwerving.

1) Externe uitingen

De manier waarop de koorschool naar buiten toe wordt gepresenteerd speelt een belangrijke rol in de zogenaamde 'merkbeleving'. JVA streeft een merkpresentatie na die het kwalitatief hoge niveau van de koorschool, haar koren en haar leerlingen, goed weerspiegelt. Met andere woorden: JVA presenteert zich op een kwalitatief hoog niveau – niet alleen in zangkwaliteit maar zeker ook in haar externe uitingen.

Gedurende de opstartfase zal met name aandacht worden besteed aan het ontwikkelen van een representatief logo, een bijpassende huisstijl en een wervende en informatieve website. Ook een social media-strategie is onderdeel van het communicatieplan. Daarnaast zal worden geïnvesteerd in professionele fotografie en videografie.

2) Ledenwerving

Bij een kinderkoor is ledenwerving van groot belang. Veel leden hebben betekent ook dat er voor de belangrijker zaken een betere selectie gemaakt kan worden. Daarom is er regelmatig een wervingsactie nodig. Dat kan op (onder meer) de volgende manieren:

- een open dag/repetitie houden
- op bezoek bij de scholen en een proefles geven
- educatieve projecten organiseren (bijvoorbeeld waarin kinderen met JVA mee mogen zingen), al dan niet in samenwerking met scholen
- nauwe banden aanhouden met scholen en kerken en zorgen dat JVA zichtbaar is, zodat leerkrachten goed zingende kinderen uit zichzelf doorverwijzen
- een band opbouwen met de amateurkoren zodat ouders die zelf zingen hun kinderen naar JVA brengen
- een eigen identiteit opbouwen om zo een concurrentievoordeel te creëren
- actief zichtbaar te zijn op sociale kanalen en aansluiting te zoeken bij de belevingswereld van kinderen en jongeren

3) Koorzingen in de 21e eeuw

Een belangrijk onderscheidend vermogen is de visie van JVA om het koorzingen actief 'naar de 21e eeuw te halen'. Er wordt – zowel op conceptueel niveau, in de didactiek als ook in de marketing en communicatie – dan ook actief aandacht besteed aan het inzetten van innovatieve concepten, technologieën en communicatiemethoden om aan te sluiten bij de belevingswereld van moderne kinderen, jongeren en hun publiek.

Hoofdstuk 5: Financieel

JVA is een stichting zonder winstoogmerk. De inkomsten bestaan uit contributiegelden, subsidies, sponsoring en donaties.

De ervaring leert dat contributies over het algemeen net of net niet voldoende zijn om de vaste lasten (kosten docent(en), huur locatie, lesmateriaal) te dekken, zeker gezien het feit dat JVA werkt met muzikale professionals. Overige inkomsten uit fondsen en subsidies, als ook sponsoring en donaties zijn noodzakelijk voor een gezonde exploitatie.

Voor het organiseren van concerten of evenementen wordt steeds een separate begroting opgesteld; met bijbehorende (sponsor)acties en subsidieaanvragen om de kosten voor dat specifieke evenement te dekken.

De inkomsten van JVA worden geheel besteed aan de hoofdactiviteit van de stichting: de zangopleiding van kinderen en jong volwassenen. Indien mogelijk wordt een reserve aangehouden vanuit gerealiseerde positieve resultaten om mogelijke toekomstige tegenvallers op te vangen en de continuïteit van de koorschol te waarborgen.

In de statuten (artikel 14 lid 2) is ten aanzien van besteding van het vermogen bij ontbinding het volgende bepaald:

De vereffening geschiedt door het bestuur, tenzij het bestuur anders heeft bepaald. Een eventueel batig saldo na vereffening zal ten goede komen aan een, door het bestuur te bepalen, algemeen nut beogende instelling -en indien de stichting als een culturele algemeen nut beoogde instelling is aangemerkt met een soortgelijke doelstelling als de stichting- of aan een buitenlandse instelling die uitsluitend of nagenoeg uitsluitend het algemeen nut beoogt en die een soortgelijke doelstelling als de stichting heeft. De vereffenaars dragen het batig saldo daartoe over.